
Dokument zasedanja

A8-0413/2018

29.11.2018

*

POROČILO

o predlogu uredbe Sveta o vzpostavitvi programa pomoči pri razgradnji jedrske elektrarne Ignalina v Litvi (program Ignalina) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EU) št. 1369/2013
(COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

Odbor za industrijo, raziskave in energetiko

Poročevalka: Rebecca Harms

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Predlogi sprememb k osnutku akta

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v dveh stolpcih

Izbrisano besedilo je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom*** v levem stolpcu, zamenjano besedilo s ***kreplekim poševnim tiskom*** v obeh stolpcih, novo besedilo pa s ***kreplekim poševnim tiskom*** v desnem stolpcu.

Prva in druga vrstica glave vsakega predloga spremembe navajata zadevni del besedila v obravnavanem osnutku akta. Če predlog spremembe zadeva obstoječi akt, ki se ga želi spremeniti z osnutkom akta, glava poleg tega vsebuje še tretjo in četrto vrstico, ki navajata obstoječi akt oziroma zadevno določbo tega akta.

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v obliki konsolidiranega besedila

Novo besedilo je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom***. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom **■** ali prečrtano (npr. „~~ABCD~~“). Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom***.

Izjema so spremembe izključno tehnične narave, ki so jih vnesle službe z namenom priprave končnega besedila in niso označene.

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
OBRAZLOŽITEV	15
POSTOPEK V PRISTOJNEM ODBORU	19
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU	20

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu uredbe Sveta o vzpostavitvi programa pomoči pri razgradnji jedrske elektrarne Ignalina v Litvi (program Ignalina) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EU) št. 1369/2013 (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

(Posvetovanje)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Svetu (COM(2018)0466),
  - ob upoštevanju Akta o pristopu iz leta 2003 ter zlasti člena 3 Protokola št. 4 k Aktu,
  - ob upoštevanju prošnje za mnenje, ki jo je prejel od Sveta (C8-0394/2018),
  - ob upoštevanju člena 78c Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A8-0413/2017),
1. odobri predlog Komisije, kakor je bil spremenjen;
  2. poziva Komisijo, naj ustrezno spremeni svoj predlog na podlagi člena 293(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije;
  3. poziva Svet, naj ga obvesti, če namerava odstopiti od besedila, ki ga je odobril Parlament;
  4. poziva Svet, naj se ponovno posvetuje z njim, če namerava bistveno spremeniti predlog Komisije;
  5. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe Uvodna izjava 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(1) V skladu s Protokolom št. 4 k Aktu o pristopu iz leta 2003 o jedrski elektrarni Ignalina¹ se je Litva zavezala, da bo do 31. decembra 2004 zaprla enoto 1 jedrske elektrarne Ignalina in do 31. decembra 2009 enoto 2 ter nato ti enoti razgradila.

Predlog spremembe

(1) V skladu s Protokolom št. 4 k Aktu o pristopu iz leta 2003 o jedrski elektrarni Ignalina¹ se je Litva zavezala, da bo do 31. decembra 2004 zaprla enoto 1 jedrske elektrarne Ignalina in do 31. decembra 2009 enoto 2 ter nato ti enoti razgradila.

Pravna podlaga za program Ignalina

Obrazložitev

Poudariti je treba, da so podlaga za nadaljnjo veljavnost programa določbe Protokola št. 4.

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe
Uvodna izjava 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(2) V skladu z obveznostmi iz Akta o pristopu in s podporo pomoči Unije je Litva zaprla obe enoti jedrske elektrarne Ignalina v pripadajočih rokih in dosegla pomemben napredek pri njuni razgradnji. Potrebno je nadaljnje delo, da bi se še naprej zmanjševala raven radiološke nevarnosti. Na podlagi razpoložljivih ocen bodo po letu 2020 za ta namen potrebna dodatna finančna sredstva.

Predlog spremembe

(2) V skladu z obveznostmi iz Akta o pristopu in s podporo pomoči Unije je Litva zaprla obe enoti jedrske elektrarne Ignalina v pripadajočih rokih in dosegla pomemben napredek pri njuni razgradnji. Potrebno je nadaljnje delo, da bi se še naprej zmanjševala raven radiološke nevarnosti. Na podlagi razpoložljivih ocen ***in glede na načrtovani datum končnega zaprtja leta 2038*** bodo po letu 2020 za ta namen potrebna ***znatna*** dodatna finančna sredstva. ***Za dokončanje načrta razgradnje do leta 2038 bo treba zapolniti finančno vrzel v višini 1548 milijonov EUR.***

Predlog spremembe 3

Predlog uredbe
Uvodna izjava 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(3) Dejavnosti, ki jih zajema ta uredba, bi morale biti v skladu z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom. Razgradnjo jedrske elektrarne, ki jo zajema ta uredba, bi bilo treba izvajati v skladu z zakonodajo o jedrski varnosti, to je Direktivo Sveta 2009/71/Euratom⁽¹⁾, in ravnanju z odpadki, to je Direktivo Sveta 2011/70/Euratom⁽²⁾.⁽²⁾ Končna

Predlog spremembe

(3) Dejavnosti, ki jih zajema ta uredba, bi morale biti v skladu z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom. Razgradnjo jedrske elektrarne, ki jo zajema ta uredba, bi bilo treba izvajati v skladu z zakonodajo o jedrski varnosti, to je Direktivo Sveta 2009/71/Euratom⁽¹⁾, in ravnanju z odpadki, to je Direktivo Sveta 2011/70/Euratom⁽²⁾.⁽²⁾ Končna

odgovornost za jedrsko varnost ter varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ostaja na Litvi.

odgovornost za jedrsko varnost ter varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ostaja na Litvi. ***Kljub temu pa Direktiva 2011/70/Euratom omogoča prispevek Unije za obsežen nabor projektov razgradnje, vključno s skladiščenjem in odlaganjem izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov. Čeprav Direktiva 2011/70/Euratom določa, da stroške ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki nosi tisti, ki jih je proizvedel, se te določbe ne morejo retroaktivno uporabiti za Litvo, saj je jedrsko elektrarno Ignalina zaprla še pred sprejetjem navedene direktive, torej ni bila zmožna zbrati dovolj finančnih sredstev za skladiščenje in odlaganje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov.***

---

¹ Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L 172, 2.7.2009, str. 18).

² Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2.8.2011, str. 48).

---

¹ Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L 172, 2.7.2009, str. 18).

² Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2.8.2011, str. 48).

Obrazložitev

V uvodni izjavi 13 Direktive 2011/70/Euratom je jasno navedeno, da Skupnost prispeva finančno podporo za različne dejavnosti razgradnje, tudi za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Opredelitve „ravnanja z radioaktivnimi odpadki“ pa med drugim zajemajo tudi skladiščenje in odlaganje.

Predlog spremembe 4

Predlog uredbe Uvodna izjava 4

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(4) Ob priznavanju, da sta predčasna zaustavitev in posledična razgradnja jedrske elektrarne Ignalina z dvema reaktorjema tipa RBMK z močjo **1 500**

Predlog spremembe

(4) Ob priznavanju, da sta predčasna zaustavitev in posledična razgradnja jedrske elektrarne Ignalina z dvema reaktorjema tipa RBMK (**moderirana z**

MW, ki sta bila podedovana od bivše Sovjetske zveze, brez primere in za Litvo predstavljata izjemno finančno breme, ki je nesorazmerno z velikostjo in gospodarsko močjo države, je v Protokolu št. 4 navedeno, da bo Unija v okviru naslednjih finančnih načrtov tudi po letu 2006 še naprej neprekinjeno zagotavljala finančno pomoč za program Ignalina.

grafitom, kanalnega tipa) z močjo *1500 MW – podobna reaktorjem, uporabljenim v Černobilu* –, ki sta bila podedovana od bivše Sovjetske zveze, brez primere, *saj se v praksi nikjer na svetu še ni izvedla razgradnja reaktorja s tovrstno zasnovo*, in za Litvo predstavljata izjemno finančno breme, ki je nesorazmerno z velikostjo in gospodarsko močjo države, je v Protokolu št. 4 navedeno, da bo Unija v okviru naslednjih finančnih načrtov tudi po letu 2006 *vse do datuma končnega zaprtja elektrarne, ki je trenutno načrtovano za leto 2038*, še naprej neprekinjeno zagotavljala finančno pomoč za program Ignalina.

Predlog spremembe 5

Predlog uredbe Uvodna izjava 10

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(10) Program bi tudi moral zagotoviti širjenje znanja, pridobljeno s programom, na vse države članice, in sicer usklajeno in v sinergiji z drugimi zadevnimi programi Unije za razgradnjo v Bolgariji, na Slovaškem in v skupnem raziskovalnem središču Komisije, saj takšni ukrepi ustvarjajo največjo dodano vrednost Unije.

Predlog spremembe 6

Predlog uredbe Uvodna izjava 11

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(11) Za razgradnjo jedrske elektrarne Ignalina bi bilo treba uporabiti najboljše strokovne izkušnje in znanje, ki so na voljo, ter ustrezno upoštevati značilnosti in

Predlog spremembe

(10) Program bi tudi moral zagotoviti širjenje znanja, pridobljeno s programom, na vse države članice, in sicer usklajeno in v sinergiji z drugimi zadevnimi programi Unije za razgradnjo v Bolgariji, na Slovaškem in v skupnem raziskovalnem središču Komisije. *Da bi ti ukrepi ustvarili največjo dodano vrednost Unije, se razširjanje znanja ne bi smelo financirati iz sredstev razgradnje, temveč iz drugih finančnih virov Unije.*

Predlog spremembe

(11) Za razgradnjo jedrske elektrarne Ignalina bi bilo treba uporabiti najboljše strokovne izkušnje in znanje, ki so na voljo, ter ustrezno upoštevati značilnosti in

tehnološke specifikacije objektov, ki jih je treba razgraditi, da bi zagotovili varnost in največjo možno učinkovitost ter pri tem upoštevali najboljše mednarodne prakse.

tehnološke specifikacije objektov, ki jih je treba razgraditi, da bi zagotovili varnost in največjo možno učinkovitost ter pri tem upoštevali najboljše mednarodne prakse **in zagotovili konkurenčne plače za usposobljeno osebje.**

Obrazložitev

Ena od težav pri projektu Ignalina je, da plače za strokovnjake pogosto niso privlačne, tako da zaposlitev raje iščejo drugje. Tudi to lahko vpliva na kakovost razgradnje.

Predlog spremembe 7

Predlog uredbe Uvodna izjava 12

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(12) Komisija in Litva bi morali zagotoviti učinkovito spremljanje in **kontrola** razvoja postopka razgradnje, da bi zagotovili najvišjo dodano vrednost Unije pri financiranju v okviru te uredbe, **čeprav končno odgovornost za razgradnjo nosi Litva**. Sem spadata učinkovito **merjenje** napredka in učinkovitosti ter po potrebi uporaba popravnih ukrepov.

Predlog spremembe 8

Predlog uredbe Uvodna izjava 16

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(16) Program bi bilo treba izvajati ob skupnih finančnih prizadevanjih Unije in Litve. Treba bi bilo določiti zgornjo mejo za sofinanciranje Unije, in sicer v skladu s prakso sofinanciranja iz predhodnih programov Ob upoštevanju **prakse iz primerljivih** programov **Unije in okrepljenega litovskega gospodarstva** stopnja sofinanciranja Unije od začetka programa Ignalina za razgradnjo do konca izvajanja dejavnosti, ki se financirajo s to

Predlog spremembe

(12) Komisija in Litva bi morali zagotoviti učinkovito spremljanje in **nadzor** razvoja postopka razgradnje, da bi zagotovili najvišjo dodano vrednost Unije pri financiranju v okviru te uredbe. Sem spadata učinkovito **spremljanje** napredka in učinkovitosti ter po potrebi uporaba popravnih ukrepov **skupaj z Litvo in Unijo**.

Predlog spremembe

(16) Program bi bilo treba izvajati ob skupnih finančnih prizadevanjih Unije in Litve. **Protokol št. 4 k Aktu o pristopu iz leta 2003 določa, da lahko prispevek Unije v okviru programa Ignalina pri nekaterih ukrepih doseže do 100 % vseh stroškov.** Treba bi bilo določiti zgornjo mejo za sofinanciranje Unije, in sicer v skladu s prakso sofinanciranja iz predhodnih programov Ob upoštevanju **ugotovitev iz poročila Komisije iz leta 2018 o oceni in**

uredbo, **ne bi smela presežati 80 %** upravičenih stroškov. Preostalo sofinanciranje bi morala zagotoviti Litva in drugi viri, ki niso proračun Unije, **predvsem mednarodne finančne institucije in drugi donatorji.**

izvajanju programov pomoči EU pri razgradnji jedrskih elektrarn v Bolgariji, Litvi in na Slovaškem ter politične zaveze Litve, da bo k skupnim stroškom razgradnje prispevala vsaj 14 %, bi morala stopnja sofinanciranja Unije od začetka programa Ignalina za razgradnjo do konca izvajanja dejavnosti, ki se financirajo s to uredbo, **znašati 86 %** upravičenih stroškov. Preostalo sofinanciranje bi morala zagotoviti Litva in drugi viri, ki niso proračun Unije. **Prizadevati bi si bilo treba za pritegnitev finančnih sredstev iz drugih virov, zlasti mednarodnih finančnih institucij in drugih donatorjev.**

Predlog spremembe 9

Predlog uredbe

Uvodna izjava 16 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(16a) Glede tega, kar ne sodi v področje uporabe programa Ignalina, Litva še naprej nosi končno odgovornost za razvoj in naložbe na območju Ignaline, kjer so dohodki nizki, stopnja brezposelnosti pa je med najvišjimi v državi, in sicer predvsem zaradi zaprtja jedrske elektrarne, ki je bila največji delodajalec na tem območju.

Obrazložitev

Ne bi smeli podcenjevati hudih socialnih in gospodarskih problemov na tem območju, zlasti v večletnem mestu Visaginas. Za Litvo je to velik finančni in politični izziv.

Predlog spremembe 10

Predlog uredbe

Uvodna izjava 19

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(19) Program sodi v področje uporabe nacionalnega programa Litve iz Direktive

(19) Program sodi **na** področje uporabe nacionalnega programa Litve iz Direktive

Predlog spremembe 11

Predlog uredbe

Uvodna izjava 23 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(23a) Finančna podpora Unije za razgradnjo jedrskega reaktorja Ignalina je iz zgodovinskih razlogov v celoti upravičena, vendar program ne bi smel postati precedens za uporabo sredstev Unije pri razgradnji drugih jedrskih reaktorjev. Etična obveznost vsake države članice bi morala biti, da se izogne ustvarjanju kakršnih koli prevelikih bremen za prihodnje generacije zaradi izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, vključno z radioaktivnimi odpadki, ki bi lahko nastali zaradi razgradnje obstoječih jedrskih objektov. Nacionalne politike morajo temeljiti na načelu „onesnaževalec plača“.

Obrazložitev

Uvodna izjava 24 Direktive Sveta 2011/70/Euratom. Države članice morajo zagotoviti, da so za varnost izrabljenega goriva ter objektov in/ali dejavnosti ravnanja z izrabljenim gorivom v prvi vrsti odgovorni imetniki dovoljenj, medtem ko same nosijo končno odgovornost za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki nastanejo na njihovem ozemlju. Člen 4(3)(e) Direktive Sveta 2011/70/Euratom.

Predlog spremembe 12

Predlog uredbe

Uvodna izjava 23 b (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(23b) V priporočilu Komisije 2006/851/Euratom je navedeno, da bi morali upravljavci jedrskih objektov v skladu z načelom „onesnaževalec plača“

nameniti primerna finančna sredstva za stroške razgradnje že med obratovalno dobo teh objektov.

Predlog spremembe 13

Predlog uredbe

Člen 3 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Splošni cilj programa je pomagati Litvi pri izvajanju **programa** razgradnje jedrske elektrarne Ignalina, s posebnim poudarkom na obvladovanju radioloških varnostnih **tveganj** razgradnje jedrske elektrarne Ignalina, **hkrati pa zagotavljati širjenje pri tem pridobljenega znanja o razgradnji jedrskih objektov na vse države članice EU.**

Predlog spremembe

1. Splošni cilj programa je **ustrezno** pomagati Litvi pri izvajanju **varne** razgradnje jedrske elektrarne Ignalina, s posebnim poudarkom na obvladovanju radioloških varnostnih **izzivov, ki izhajajo iz** razgradnje jedrske elektrarne Ignalina, **med drugim tudi pri zagotavljanju varnosti v zvezi s skladiščenjem izrabljenega goriva v vmesnem obdobju.**

Predlog spremembe 14

Predlog uredbe

Člen 3 – odstavek 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

2. **Posebni** cilj programa je odstranitev in dekontaminacija opreme in reaktorskih gredi jedrske elektrarne Ignalina v skladu z načrtom razgradnje ter nadaljnje varno upravljanje razgradnje in ravnanje z odpadki, nastalimi v preteklosti, **in širjenje pridobljenega znanja med zainteresirane strani EU.**

Predlog spremembe

2. **Glavni** cilj programa je odstranitev in dekontaminacija opreme in reaktorskih gredi jedrske elektrarne Ignalina v skladu z načrtom razgradnje ter nadaljnje varno upravljanje razgradnje in ravnanje z odpadki, nastalimi v preteklosti.

Predlog spremembe 15

Predlog uredbe

Člen 3 – odstavek 2 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2a. Program ima še dodatni cilj zagotoviti, da se v vseh državah članicah

razširi pridobljeno znanje o razgradnji jedrskih elektrarn. Dodatni cilj se financira iz programa finančne pomoči za razgradnjo jedrskih objektov in ravnanje z radioaktivnimi odpadki (COM (2018)467).

Predlog spremembe 16

Predlog uredbe

Člen 3 – odstavek 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

3. Podroben opis *posebnega* cilja je v Prilogi I. **Komisija lahko z izvedbenimi akti spremeni Prilogo I, in sicer v skladu s postopkom pregleda iz člena 12(2).**

Predlog spremembe

3. Podroben opis *glavnega* cilja je v Prilogi I.

Obrazložitev

Priloga I je bistven del uredbe in se zato po sprejetju uredbe ne bi smela več spreminjati.

Predlog spremembe 17

Predlog uredbe

Člen 4 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Finančna sredstva za izvajanje programa za obdobje 2021–2027 znašajo **552 000 000** EUR v tekočih cenah.

Predlog spremembe

1. Finančna sredstva za izvajanje programa za obdobje 2021–2027 znašajo **780 000 000** EUR v tekočih cenah **in so namenjena izvajanju glavnega cilja programa (dejavnosti razgradnje).**

Predlog spremembe 18

Predlog uredbe

Člen 7 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Najvišja splošna stopnja sofinanciranja Unije, ki se **lahko** uporabi v programu, **ne presega 80** %. Preostalo financiranje in **dodatne vire**, ki niso proračun Unije,

Predlog spremembe

Splošna stopnja sofinanciranja Unije, ki se uporabi v programu, **znaša 86** %. Preostalo financiranje **zagotovi Litva** in **drugi viri**, ki niso proračun Unije.

zagotovi Litva.

Predlog spremembe 19

Predlog uredbe

Priloga 1 – odstavek 4

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

4. Ključni radiološki varnostni izzivi v finančnem obdobju 2021–2027 so obravnavani z dejavnostmi iz elementov P.1, P.2 in P.4. Razgradnja reaktorskih sredic je zajeta v elementu P.2. **Manjši izzivi so zajeti v elementu P.3, medtem ko** elementa P.0 in P.5 zajemata dejavnosti za podporo razgradnje.

Predlog spremembe

4. Ključni radiološki varnostni izzivi v finančnem obdobju 2021–2027 so obravnavani z dejavnostmi iz elementov P.1, P.2 in P.4. Razgradnja reaktorskih sredic je zajeta v elementu P.2. Elementa P.0 in P.5 zajemata dejavnosti za podporo razgradnje.

Obrazložitev

Varno ravnanje z izrabljenim jedrskim gorivom in njegovo varno skladiščenje sta poglobitni vprašanji jedrske varnosti in in ju ne moremo uvrstiti v kategorijo „manjših izzivov“.

Predlog spremembe 20

Predlog uredbe

Priloga 1 – odstavek 5 – tabela 1 – postavka P.3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Tabela 1

#	Postavka	Prednostna naloga
P.3	Ravnanje z izrabljenim jedrskim gorivom	II

Predlog spremembe

Tabela 1

#	Postavka	Prednostna naloga
P.3	Ravnanje z izrabljenim jedrskim gorivom	I

Obrazložitev

Varno ravnanje z izrabljenim jedrskim gorivom je poglavitno vprašanje jedrske varnosti in ga ne moremo uvrstiti v kategorijo „manjših izzivov“.

Predlog spremembe 21

Predlog uredbe

Priloga 1 – odstavek 7

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

7. **Odlaganje** izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v globoko geološko odlagališče **je** izključeno iz obsega programa **in ga mora** Litva **obravnavati** v **svojem nacionalnem programu ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, kot je določeno v Direktivi Sveta 2011/70/Euratom.**

Predlog spremembe

7. **Čeprav je odlaganje** izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v globoko geološko odlagališče izključeno iz obsega programa **v obdobju 2021–2027, bosta** Litva **in Unija** v **doglednem času začeli posvetovanja glede morebitne vključitve teh dejavnosti v področje uporabe programa v naslednjem večletnem finančnem okviru.**

Obrazložitev

Litva zaradi predčasnega zaprtja jedrske elektrarne Ignalina, kar je bil pogoj za članstvo v EU, ni mogla zbrati dovolj finančnih sredstev za dokončno odstranitev izrabljenega jedrskega goriva. Unija bi morala iz solidarnosti z Litvo vključiti odlaganje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v področje uporabe tega programa v prihodnjih večletnih finančnih okvirih, da bi vsaj sofinancirala ta izredno draga dela, na primer pri iskanju ustrezne lokacije, raziskavah in izkopavanju.

OBRAZLOŽITEV

Ozadje

Zaprtje jedrske elektrarne Ignalina je edinstven izziv za evropsko jedrsko varnost – tako zaradi velikosti obrata kot zaradi tehničnih lastnosti njegovih reaktorjev. V Ignalini sta delovala dva vodno hlajena reaktorja sovjetske izdelave RBMK 1500. Elektrarna je bila Litvi vsiljena med sovjetsko okupacijo in je bila namenjena za napajanje precej širšega območja. Varno in učinkovito zaprtje elektrarne je za državo take velikosti in gospodarske moči prevelik zalogaj. Protokol št. 4 o pristopu Litve k EU je zahteval, da se reaktorja zaradi resnih varnostnih pomislekov predčasno zapreta. Oba sta takega tipa kot černobilski, moderirana z grafitom in brez popolnega zadrževalnega hrama. Ugotovljeno je bilo, da reaktorja že v osnovi nista varna, saj sta bila že zasnovana neustrezno. Unija se je zato zavezala, da bo

zagotovila nujno potrebno pomoč za program razgradnje, Litvi pa pomagala pri reševanju nastalih izzivov v zvezi z energetske varnostjo.

Predlagana uredba

Poročevalka predlagano uredbo odobrava, saj je Unija s tem pokazala, da je še naprej zavezana tem prizadevanjem. Meni pa, da je treba v uredbo vnesti nekaj pomembnih prilagoditev, zlasti glede ustreznega financiranja programa.

Zahtevana finančna sredstva

Poročevalka poziva, naj se prispevek EU v naslednjem večletnem finančnem okviru poveča na 780 milijonov EUR. Vsi sogovorniki, s katerimi se je srečala – od litovskih vladnih uradnikov, vodstva elektrarne in neodvisnih strokovnjakov do predstavnikov Komisije in Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) –, so se o tej vsoti strinjali, čeprav so se razhajala mnenja glede časovne razporeditve plačil. V sedanjem predlogu Komisije (po katerem naj bi med letoma 2021 in 2027 zagotovili 552 milijonov EUR) namreč ni upoštevano, da se bo proces razgradnje enote 2 začel leta 2026 in bo potekal še tudi po letu 2027, a je treba dovolj sredstev zbrati še pred pričetkom del. V nasprotnem primeru namreč nacionalni regulator ne bo mogel odobriti začetka razgradnje za reaktor enote 2.

Upoštevati je treba, da se v programu razgradnje elektrarne Ignalina začenja zelo občutljiva faza, namreč razgradnja grafitnega reaktorskega jedra v enotah 1 in 2. Postopek je nepovraten: dejavnosti razgradnje in dekontaminacije morajo teči nemoteno in neprekinjeno, da se preprečijo tveganja in radiološka nevarnost. Če ne bi bilo zagotovljenih dovolj sredstev, bi razgradnjo enote 2 za štiri leta zadržali, kar bi v končni fazi znatno podražilo skupne stroške projekta in ogrozilo jedrsko varnost Evrope. Izgubili bi usposobljeno delovno silo, tako da bi morali preložiti dokončanje razgradnje, ki je zaenkrat načrtovano za leto 2038. Poleg tega bi z odlogom na tem že zdaj dokaj revnem območju Litve povzročili socialno in gospodarsko krizo. To bi slabo vplivalo tudi na sloves EU v Litvi, ki je svoje obveznosti iz pristopne pogodbe izpolnila in Ignalino predčasno zaprla, zglede pa izvaja tudi dejavnosti razgradnje.

Poudariti je treba, da glede vsega, kar ne sodi na področje uporabe programa Ignalina, Litva še naprej nosi končno odgovornost za razvoj in naložbe na območju Ignaline, kjer so dohodki nizki, stopnja brezposelnosti pa je med najvišjimi v državi, in sicer predvsem zaradi zaprtja jedrske elektrarne, ki je bila največji delodajalec na tem območju. To je za državo hudo breme. Problematika je tudi politično občutljiva, saj je na tem območju, zlasti pa v bližnjem Visaginasu, kjer elektrarna stoji, veliko etničnih manjšin.

Poročevalka predlaga, da za dejavnosti, povezane s širjenjem znanja, ne bi odvajali preveč sredstev od glavnega cilja – varne in pravočasne razgradnje elektrarne. Širjenje znanja je dodatni cilj (v Protokolu št. 4, s katerim je bil program Ignalina ustanovljen, ni omenjen), tako da tudi sredstva zanj niso vračunana v sedanji načrt razgradnje. Zato bi bilo primerno za ta cilj

uvesti ločeno financiranje in tako zagotoviti, da se zanj ne bodo odvajala sredstva, namenjena za razgradnjo.

Stopnji sofinanciranja

Sedanji predlog, po katerem naj bi bil najvišji prag sofinanciranja EU 80 %, pomeni novo zahtevo, ki ni niti v skladu s Protokolom št. 4 (ta za nekatere ukrepe zagotavlja 100-odstotno financiranje EU) niti z obstoječo prakso (sedanje razmerje pri sofinanciranju EU in Litve je okoli 86 % proti 14 %). Kljub trditvi, da bi višji vložek države članice pomenil tudi večjo učinkovitost, v oceni o dejavnostih razgradnje v Litvi, Bolgariji in na Slovaškem, ki jo je izvedla Komisija, ni nikakršnih dokazov, ki bi to potrjevali. Komisija je v oceni ugotovila, da program Ignalina v okviru sedanje prakse sofinanciranja teče učinkovito in uspešno, tako da se za dosežene ravni nacionalnega prispevka „zdi, da ohranjajo ustrezno učinkovitost“.

Od začetka programa je Litva k neposrednim dejavnostim razgradnje prispevala približno 14 %. Ker pa nekatere povezane dejavnosti (na primer fizična in požarna varnost elektrarne) niso vključene v program, je dejanski prispevek Litve višji. Predlog, da bi njen delež povečali na 20 %, bi za državo pomenil veliko finančno breme in bi ga prebivalstvo sprejelo kot nepravilnega, saj je Litva doslej vestno izvedla vse obveznosti, ki jih je imela po pristopni pogodbi. Sedanje razmerje (86 proti 14) je optimalno in bi ga lahko uporabili tudi kot smernico za naprej.

Drug argument za večji nacionalni prispevek, namreč sklicevanje na poročilo Evropskega računskega sodišča in načelo „onesnaževalec plača“, se za Litvo ne more uporabiti, saj ji je Ignalino vsilila Sovjetska zveza in naj bi napajala dosti širše območje. Litovski državljani zaradi predčasnega zaprtja te elektrarne in zaradi večjih potreb po energetskem uvozu že leta plačujejo višje stroške energije.

Področje uporabe programa

V sedanjem predlogu Komisije ni zajeto odlaganje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v globoko geološko odlagališče, pač pa je za pomembno delo skladiščenja in odlaganja izrabljenega goriva določeno, da odgovornost zanj v prvi vrsti nosi Litva.

Poročevalka meni, da bi moral v prihodnjem večletnem finančnem okviru program Ignalina prispevati k pripravi končnega odlagališča jedrskih odpadkov.

Direktiva 2011/70/Euratom, na katero se predlog sklicuje, namreč omogoča prispevek Unije za obsežen nabor projektov razgradnje, vključno s skladiščenjem in odlaganjem izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov. V njeni uvodni izjavi 13 je nedvoumno navedeno, da Skupnost prispeva finančno podporo za različne dejavnosti razgradnje, tudi za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom. Opredelitve „ravnjanja z radioaktivnimi odpadki“ pa med drugim zajemajo tudi skladiščenje in odlaganje.

Čeprav Direktiva 2011/70/Euratom določa, da stroške ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki nosi tisti, ki jih je proizvedel, se te določbe ne morejo retroaktivno uporabiti za Litvo, saj je jedrsko elektrarno Ignalina zaprla še pred sprejetjem navedene direktive, torej ni bila zmožna zbrati dovolj finančnih sredstev za skladiščenje in odlaganje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov.

POSTOPEK V PRISTOJNEM ODBORU

Naslov	Predlog uredbe Sveta o vzpostavitvi programa pomoči pri razgradnji jedrske elektrarne Ignalina v Litvi (program Ignalina) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EU) št. 1369/2013	
Referenčni dokumenti	COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE)	
Datum posvetovanja / Zahteva za odobritev	23.8.2018	
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	ITRE 10.9.2018	
Odbori, zaproseni za mnenje Datum razglasitve na zasedanju	BUDG 10.9.2018	
Odbori, ki niso podali mnenja Datum sklepa	BUDG 13.9.2018	
Poročevalec/-ka Datum imenovanja	Rebecca Harms 30.8.2018	
Obraznava v odboru	8.10.2018	5.11.2018
Datum sprejetja	21.11.2018	
Izid končnega glasovanja	+: -: 0:	61 2 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Zigmantas Balčytis, Bendt Bendtsen, Xabier Benito Ziluaga, David Borrelli, Jonathan Bullock, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Edward Czesak, Jakop Dalunde, Christian Ehler, Fredrick Federley, Ashley Fox, Adam Gierek, Igor Gräzin, Theresa Griffin, András Gyürk, Rebecca Harms, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Jaromír Kohlíček, Peter Kurumbašev (Peter Kouroumbashev), Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Christelle Lechevalier, Janusz Lewandowski, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Tilly Metz, Angelika Mlinar, Csaba Molnár, Nadine Morano, Dan Nica, Angelika Niebler, Morten Helveg Petersen, Miroslav Poche, Carolina Punset, Paul Rübig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Neoklis Silikiotis (Neoklis Sylikiotis), Dario Tamburrano, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Vladimír Uručev (Vladimír Urutchev), Kathleen Van Brempt, Henna Virkkunen, Lieke Wierinck, Hermann Winkler, Anna Záborská, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho	
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Amjad Bashir, Soledad Cabezón Ruiz, Françoise Grossetête, Werner Langen, Olle Ludvigsson, Marian-Jean Marinescu, Clare Moody, Dennis Radtke, Davor Škrlec	
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Michael Detjen, Bolesław G. Piecha, Bronis Ropé	
Datum predložitve	29.11.2018	

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

61	+
ALDE	Fredrick Federley, Igor Gräzin, Angelika Mlinar, Morten Helveg Petersen, Carolina Punset, Lieve Wierinck
ECR	Amjad Bashir, Edward Czesak, Ashley Fox, Zdzisław Krasnodębski, Bolesław G. Piecha, Evžen Tošenovský
EFDD	Dario Tamburrano
ENF	Christelle Lechevalier
GUE/NGL	Xabier Benito Ziluaga, Jaromír Kohlíček, Paloma López Bermejo, Neoklis Silikiotis (Neoklis Sylikiotis)
NI	David Borrelli
PPE	Bendt Bendtsen, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Christian Ehler, Françoise Grossetête, András Gyürk, Krišjānis Kariņš, Werner Langen, Janusz Lewandowski, Marian-Jean Marinescu, Nadine Morano, Angelika Niebler, Dennis Radtke, Paul Rübig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Vladimir Uručev (Vladimir Urutchev), Henna Virkkunen, Hermann Winkler, Anna Záborská
S&D	Zigmantas Balčytis, Soledad Cabezón Ruiz, Michael Detjen, Adam Gierek, Theresa Griffin, Peter Kurumbašev (Peter Kouroumbashev), Miapetra Kumpula-Natri, Olle Ludvigsson, Edouard Martin, Csaba Molnár, Clare Moody, Dan Nica, Miroslav Poche, Patrizia Toia, Kathleen Van Brempt, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho
VERTS/ALE	Jakop Dalunde, Rebecca Harms, Tilly Metz, Bronis Ropė, Davor Škrlec

2	-
EFDD	Jonathan Bullock
ENF	Barbara Kappel

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani